

Incerta política exterior

La política exterior dels Estats Units, tot i que el seu poder militar es projecta arreu del món, no ha sigut, almenys històricament, un factor determinant a l'hora de decidir el resultat d'unes eleccions presidencials. Això no obstant, el fort impacte dels atacs de l'11-S l'any 2001 va canviar aquesta situació i, de fet, les relacions exteriors van jugar un rol molt important en la reelecció de George Bush el 2004. Ara, quan falten poc més de tres mesos per a les eleccions, no és gens clar si la situació podria repetir-se aquest any.

En aquest sentit, si hi ha un tema que ha centrat especialment l'atenció i els esforços de la política exterior nord-americana és la guerra de l'Iraq, sens dubte, l'assumpte que més ha marcat la vida política dels Estats Units els darrers cinc anys. Fa només uns mesos, semblava que aquest conflicte seria el tema central de la campanya electoral de la tardor. Ja ho va ser a les recents primàries demòcrates, quan la posició que Barack Obama va prendre l'any 2003 respecte a la guerra va resultar decisiva per a la seva victòria. Igualment, l'ardent suport al conflicte va ser important perquè John McCain es guanyés el favor d'unes bases republicanes a les quals no agrada la seva posició de caire progressista en qüestions com la reforma immigratòria.

No obstant això, a poc a poc, la guerra ha anat desapareixent de les portades dels diaris, i fins i tot dels informatius televisius. Només el viatge recent d'Obama a l'Iraq ha tornat a situar el país àrab al centre de l'actualitat. Ara bé, no és gens clar que aquest interès es mantingui a mesura que s'apropi la fase decisiva de la campanya. D'acord amb una enquesta feta la setmana passada, només un 13 % dels nord-americans consideren la guerra de l'Iraq la seva preocupació fonamental de cara al novembre. Per davant, i amb diferència, hi ha la situació econòmica i, sobretot, el preu de la benzina.

Divisió entre l'electorat. La incertesa sobre el paper que jugarà la guerra de l'Iraq en la campanya electoral s'incrementa pel fet que les enquestes mostren una societat dividida quasi en dues parts

Ningú sap quin paper tindran els conflictes internacionals en les properes eleccions presidencials dels Estats Units. Tot i que la crisi econòmica és la màxima preocupació dels ciutadans, els candidats consideren la política exterior un tema cabdal, com ho demostra el viatge que el demòcrata Barack Obama ha fet per Europa, l'Iraq i l'Afganistan.

iguals en relació amb aquest assumpte. Mentre que un 47 % dels nord-americans consideren McCain més capacitada per a gestionar la guerra de l'Iraq, un 45 % es decanta per Obama. Igualment, l'electorat es mostra completament dividit a l'hora de pronunciar-se sobre si prefeix fixar un calendari per a la retirada, l'enfocament defensat per Obama, o si aquesta ha de dependre de la situació sobre el terreny, com sosté McCain.

Si a aquest panorama s'hi afegeix que Obama treu vint punts a McCain en les enquestes quan es pregunta a la població qui gestionarà millor l'economia, però en relacions exteriors l'avantatge és el mateix, però a la inversa, és fàcil d'entendre que ambdues campanyes afronten un dilema a l'hora de definir la seva estratègia de campanya. Hauria McCain d'intentar centrar la campanya en la qüestió exterior, que és el seu punt fort, o intentar millorar les seves creden-

cial econòmica? I Obama, hauria de marcar distàncies a l'àmbit econòmic, o demostrar que no és un risc confiar en ell com a "comandant en cap"?

A més, l'actualitat internacional ofereix a la vegada bones notícies per als dos candidats. Per exemple, l'evolució de l'Iraq és una bona notícia per a McCain, però també ho és per a Obama. D'acord amb una notícia publicada pel *New York Times* recentment, i que estava basada en filtracions realitzades per alts oficials de l'exèrcit, el govern de George Bush s'està plantejant dur a terme una retirada de fins a tres brigades de combat de l'Iraq abans de finals d'any. Com a màxim, abans que Bush passi el relleu al proper president el 20 de gener, es podrien haver retirat uns quinze mil homes, cosa que deixaria el volum de soldats a l'Iraq entre 120.000 i 130.000. Després de decretar un enviament de més tropes el gener del 2007, els Estats Units van arribar a tenir 170.000 soldats a l'Iraq.

La decisió del president Bush pot tenir una influència important en la campanya per a les eleccions presidencials, sobretot si s'anuncia tot just unes setmanes abans de les eleccions. Una nova retirada parcial de tropes podria beneficiar l'aspirant republicà, car li permetria subratllar que l'escalada militar de Bush, de la qual fou un dels pocs ardents defensors, ha funcionat. De fet, mentre Obama es trobava de visita a l'Iraq la setmana passada, McCain no es va cansar de recordar que Obama s'havia oposat a l'enviament de més tropes, cosa que demostraria "la seva inexperiència". A més, una dinàmica que fes la impressió que el final del compromís bèl·lic és proper podria permetre a McCain recuperar la confiança de molts votants independents que se'n van allunyar a principis del 2007 a causa de les seves posicions dures respecte al conflicte iraquí.

Problemes a l'Afganistan. Això no obstant, un dels factors que hauria portat el president Bush a replantejar-se un inici de retirada de l'Iraq és la falta d'efectivitat per a desplegar a l'Afganistan, en resposta a la creixent pressió dels talibans, una idea que Obama no s'ha cansat de repetir des de fa mesos. Des de l'inici de les primàries, el senador afroamericà ha dit que el conflicte de l'Iraq és una distracció per als Estats Units de l'escenari vertaderament clau de la guerra contra

Imatge extreta d'una gravació de vídeo en la qual es veu el candidat demòcrata a la presidència dels Estats Units, Barack Obama, adreçant-se a les tropes destinades a Kuwait, el 18 de juliol passat, durant el viatge que va fer a la regió.

el terror, l'Afganistan. El temps li està donant la raó, ja que, durant els mesos de juny i juliol, l'exèrcit dels Estats Units ha sofert més baixes a l'Afganistan que a l'Iraq, tot i comptar amb el triple de soldats al país àrab.

D'igual forma, el senador Obama ha vist reivindicada la seva posició en l'altra proposta polèmica en política exterior: la voluntat d'asseure's a negociar amb els països hostils als Estats Units, especialment l'Iran. En un gir de cent vuitanta graus, el govern de George Bush ha decidit durant les últimes setmanes no tan sols enviar un alt representant del Departament d'Estat a la ronda de negociacions multilaterals sobre el programa nuclear iranià celebrades a Ginebra, sinó que s'ha filtrat que obrirà una secció d'interessos a Teheran, trencant així un aïllament de trenta anys.

L'Iran és un dels altres àmbits en què els dos candidats difereixen de forma notable. El candidat republicà advoca per incrementar les sancions al règim

dels mul·làs, convençut que una flexibilització de la posició dels Estats Units no farà sinó reforçar la seva confiança. Per si a algú se li havia escapat el seu perfil d'home dur, McCain els el va recordar amb un acudit. O almenys així es com va definir el seu comentari sobre l'augment de l'exportació de cigarretes a l'Iran. "Potser aquesta és la millor forma de matar-los", declarà el polític republicà.

Falcons contra coloms. Allà on ambdós candidats discrepen, McCain sol adoptar una posició més bel·licosa, pròpia dels anomenats "falcons" en política exterior, mentre que Obama s'apropa a l'ideal de "colom", que privilegia la negociació sobre la confrontació. Fa un mes i mig es va posar de manifest aquesta diferència envers les relacions amb Cuba, i la setmana passada envers Rússia. Mentre el senador d'Arizona proposa expulsar Rússia del G8 com a càstig per la seva actitud desafiant en diversos escenaris, el jove senador

d'Illinois considera que la col·laboració de Rússia és fonamental per a la lluita contra la proliferació nuclear, un dels eixos de la seva política exterior.

L'única excepció a aquesta caracterització és el Pakistan. Obama ha amenaçat d'atacar el lideratge d'Al-Qaeda si els Estats Units descobreixen el seu parador, i Islamabad es nega a actuar, mentre que McCain creu que aquesta idea és perillosa perquè estimularia el radicalisme al Pakistan. On Obama i McCain coincideixen és a l'hora de dedicar bones paraules als aliats europeus i assegurar-los que no pensen continuar la via unilateralista de Bush. També a l'hora de fer la cort al lobby proisraelià. I és que la política dels Estats Units envers Rússia, l'Iran, l'Iraq, o fins i tot potser Cuba, podria canviar. Però l'aliança amb Israel és matèria política sagrada. Ni el candidat del "canvi" s'atreveix a posar-la en qüestió.

*Ricard González
Washington*